

46222-02-14

**בבית משפט המחוזי
במחוז המרכז**

בית המשפט מחוזי מרכז-לוד
21-07-2017
81 התקבל 81

**המבקשים
(התובעים)**

- 1. בעניין שבין: נריה אשול ת.ז. 315026633 מרחוב הרב צבי יהודה 10/8, בת ים
- 2. עזרא כהן ת.ז. 48300834 מרחוב הרא"ה 6, רמת גן
- שניהם ע"י ב"כ עוה"ד אסף כהן מרחוב ויצמן 72 תל אביב 6230801 טל: 077-3305520 ; פקס: 03-6206318

נגד

- 1. המרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא תל השומר 5265601
- 2. המרכז הרפואי הלל יפה ת.ד. 169, חדרה
- 3. מדינת ישראל
- 4. המרכז הרפואי מאיר מרחוב טשרניחובסקי 59, כפר סבא
- 5. קופת חולים כללית משדרות ירושלים 16, תל אביב
- 6. קופת חולים מכבי מרחוב המרד 27, תל אביב
- 7. שטראוס טו גו ח.פ. 514171446 מרחוב הסיבים 49, פתח תקווה

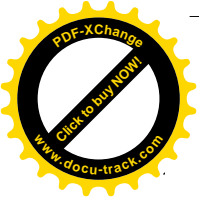
**המשיבים
(הנתבעים)**

ונגד

- 1. המרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי מרחוב ויצמן 6, תל אביב
- 2. עיריית תל אביב מרחוב אבן גבירול 69, תל אביב

המשיבים הפורמליים

הסעד האישי המבוקש: צווי עשה ששוים אינו ניתן להערכה כספית.
הסעד הקבוצתי: צווי עשה ששוים אינו ניתן להערכה כספית.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בהתאם לסמכותו על פי סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות התשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") מתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

- א. להורות על אישור התובענה המוגשת בד בבד לבקשה זו כתובענה ייצוגית.
  - ב. להורות על מתן הסעדים המפורטים בבקשה ו/או על מתן כל סעד מתאים אחר בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.
  - ג. להגדיר את עילות התובענה ואת הקבוצה שבעבורה תנוהל התובענה בהתאם למבוקש בבקשה דנן ו/או בהתאם לכל הגדרה אותה ימצא בית המשפט הנכבד לנכון.
  - ד. לחייב את המשיבים לשלם גמול למבקשים בגין הגשת התובענה והבקשה וכן לשאת בשכר טרחת ב"כ המבקשים.
- כל ההדגשות אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

פתח דבר:

1. עניינה של תובענה זו הינו הפרתם של המשיבים 1-6, מוסדות רפואיים (להלן: "בתי החולים") ו/או הבעלים של בתי החולים וכן חברה מסחרית (המשיבה 7 – להלן: "שטראוס"), את חובתם לדאוג ולשמור על בריאותם של עובדיה של שטראוס (או עובדי כל חברה אחרת) המפעילה בתחומם של בתי החולים דוכנים לממכר מזון, המשרתים את מטופלי בתי החולים ואת כל הבאים בו (להלן: "העובדים"), ובכלל זה מפירים המשיבים את הוראותיהם של חוזרי מנכ"ל משרד הבריאות המחייבות אותם לחסן, בין היתר, עובדים אלה.

2. זו אף זו. בהימנעותם של המשיבים לחסן את העובדים ולבטח בהימנעותם לכל הפחות ליתן בידי העובדים אמצעי זהירות כלשהם ואפילו להדריכם באופן מינימאלי כיצד עליהם לנהוג על מנת לצמצם את הסכנה הגלומה בעבודתם, לא רק שהמשיבים פועלים בניגוד להוראות חוזרי המנכ"ל כאמור, כי אם שאף פועלים שלא בהתאם לסטנדרטיים התנהגותיים מינימליים ובניגוד להוראות דין רבות מתחום הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

3. מטרת ההוראות והחובות – אותן מפירים המשיבים כולם כאמור – הינה לצמצם את הסכנה הגלומה בחשיפתם של העובדים בבתי החולים, הבאים במגע אינטנסיבי עם מטופלי בית החולים ובאיו, עם מזונם, עם שאריותיו ועם הפרשותיהם, לחידקים ולמפגעים אשר אותם בתי חולים הינם "כר פורה" להיווצרותם וקיומם, וזאת הן על מנת להגן על בריאותם של העובדים והן על מנת להגן על בריאותם של מטופלי ובאי בית החולים.

דוק, מדובר בסכנת הידבקות מעגלית ובסדרה הנדסית אין סופית של הפצת מחלות שאותן הוראות הדין וחוזרי המנכ"ל נועדו לצמצם.

4. למותר לציין, כי פרט לאינטרס ההומני שקיים בהגנה על בריאות העובדים, המטופלים ובאי בית החולים, להוראות ישנה גם פן כלכלי גרידא, שהרי ברור כי הטיפול בתחלואה ובהשלכותיה ברוכים באבדן ממון רב, שמטרת חוזרי המנכ"ל והוראות הדין נועדה למנוע גם אותו.

העובדות:

בתי חולים הינם כר פורה להיווצרותם וגידולם של זיהומים:

5. דומה כי יהיה זה מיותר להכביר מילים בדבר העובדה כי בתי חולים הינם "חממות" להיווצרותם וגידולם של חיידקים וזיהומים שונים אשר יוצרים מערכת הדבקות "מעגלית" בין השוהים דרך קבע בבתי החולים לבין המטופלים בו וכלל באיו.

ודוק, אלה מדביקים את אלה ואלה מדביקים את אלה וחוזר חלילה.

6. על מנת שבית המשפט הנכבד יתרשם, ולו על קצה המזלג מהיקף וחומרת התופעה, בקצירת האומר ולשם הדוגמא בלבד יאמר, כי בדו"ח מבקר המדינה (דוח שנתי 63 לשנת 2012 ולחשבונות שנת הכספים 2011) שעסק, בין היתר ב: "ידיבוי זיהומים במוסדות האשפוז והקהילה" נקבע בעמ' 676 כי:

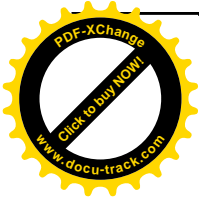
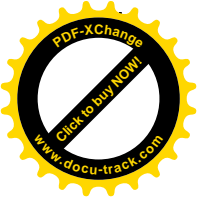
"בעשורים האחרונים נצפתה עלייה בשיעור הזיהומים כתוצאה משהייה במוסדות רפואיים, בחומרת הזיהומים ובעמידות מחוללי הזיהומים לאנטיביוטיקה. הדבר גורם לתחלואה יתרה, לתמותה ניכרת ולעלויות גבוהות למשק. נמצא כי חולים המאושפזים בבתי החולים חשופים לזיהומים עקב תנאי אשפוז לא הולמים, מחסור בחדרי בידוד, מחסור בצוותים מטפלים, אי-שמירת היגיינת ידיים ועוד. על פי הערכת מומחים, מספר הפטירות הקשורות לזיהום שנרכש בבתי החולים בישראל מחיידקים העמידים לאנטיביוטיקה או הרגישים לה נאמד בכ- 4,000-6,000 בשנה. אותם מומחים מעריכים כי אילו הקפידו הקפדה ניכרת על כללי הבטיחות ותנאים הולמים, היה אפשר למנוע כ- 1,000 עד 4,500 מקרי מוות בכל שנה."

ובעמ' 679:

יוצא שלפי הערכות המרכז הארצי, המבוססות על נתונים עולמיים ומקומיים, מניין הפטירות הקשורות לזיהום שנרכש בבתי החולים מחיידקים העמידים לאנטיביוטיקה או הרגישים לה נאמד בכ- 4,000-6,000 חולים בשנה. לדברי מומחים ועל פי הספרות המקצועית, אילו הייתה הקפדה ניכרת על כללי הבטיחות, על תנאי אשפוז הולמים וכוח אדם רפואי וסיעודי לפי הצורך, היה אפשר למנוע בין רבע לשלושה רבעים מהזיהומים הנרכשים בבתי החולים ולמנוע את מותם של כ- 1,000-4,500 בני אדם בכל שנה.

7. לא למותר להוסיף, כי כעולה מהדו"ח האמור, אחת מהסיבות העיקריות להיווצרותם של חיידקים והעברתם "הצולבת" הינה "היגיינת ידיים לקויה כגורם מרכזי בהעברת זיהומים" (בעמ' 682):

"חשיבות ההקפדה על היגיינת ידיים: מחקרים אפידמיולוגיים מוכיחים כי בבתי החולים ובמוסדות רפואיים אחרים החיידקים מועברים בין החולים באמצעות הצוות הרפואי והפרה-רפואי: ידי אנשי הצוות והציוד שבו הם משתמשים בעת הטיפול מזדהמים מחיידקים. אי-חיטוי הידיים והציוד לפני כל מגע עם החולה ואחריו מאפשר את העברת החיידקים העמידים מחולה לחולה והתפשטותם בבית החולים. חוזר המשרד 1 קובע כי אפשר למנוע בהקפדה על היגיינת ידיים את מרבית הזיהומים הנרכשים במוסדות רפואיים. ידי הצוות המטפל הן גורם פעיל בהעברת מחוללי זיהום: במישורין ממטפל למשנהו, ממטופלים לציוד או למשטחים בסביבת המטופלים וחוזר חלילה, או למטופלים

אחרים. ההיענות של הצוות המטפל להנחיות בדבר היגיינת ידיים היא הדרך היעילה ביותר למניעת העברה של מחוללי מחלות. עוד נקבע בחוזר כי "הוכח בעבודות מרובות כי כשלון בהיענות להיגיינת ידיים של צוות מטפל הוא הסיבה הראשית להעברה צולבת של זיהומים במוסדות רפואיים, התפשטות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה והתפרצויות של זיהומים".

א' העמודים הרלוונטיים מהדו"ח מצורפים כנספח א'.

8. **הנה כי כן, מן האמור לעיל נלמד, כי לא זאת בלבד שהיווצרותם וקיומם של זיהומים וחיידקים בבתי חולים ומוסדות רפואיים הינם כמעט בבחינת "מכת מדינה" אשר גורמת נזקים מסוגים שונים – הן הומניים והן כלכליים, אלא שמרבית הזיהומים והחיידקים כלל אינם מועברים בשל פרוצדורות רפואיות כאלה או אחרות, כי אם במגע ידיים בלבד.**

9. לא למותר להוסיף עוד, כי בעוד ב"כ המבקשים שוקד על ניסוח הבקשה דנן, בימים אלה ממש פורסם באמצעי התקשורת השונים אודות דו"ח שהנפיק משרד הבריאות ממנו עולים נתונים קשים ביותר באשר לאפשרות להידבק בזיהום כתוצאה מביקור בבית חולים. יאמר, כי למרות שלכאורה אותו דו"ח התמקד בזיהומים שמקורם בהליך הכנסת צנתר לכלי דם מרכזי בחולה, יש **בו כדי לחזק את המסקנה (שאינה יכולה להיות לגביה מחלוקת) כי השהייה בבתי חולים חושפת את השהיה לסכנת הידבקות במחלות ובזיהומים, כך שברי שעל בתי החולים ועל מעסיקי עובדים בבתי החולים, לנקוט בזהירות ובמשנה זהירות ולעשות ככל שביכולתם על מנת לצמצם סכנה זו.**

ב' פרסום לדוגמא מאתר האינטרנט "מאקו" מצורף כנספח ב'.

חוזרי מנכ"ל משרד הבריאות מטילים חובה לחסן העובדים וכך גם הוראות דין נוספות מתחום הבריאות והבטיחות התעסוקתית:

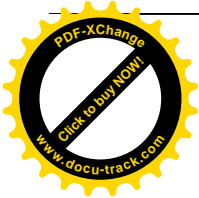
10. על מנת לצמצם את הסכנה המעגלית הגלומה בעבודה בבית חולים, במרוצת השנים מנכ"ל משרד הבריאות הוציא תחת ידו מספר חוזרי מנכ"ל. האחרון והמעודכן מבניהם הינו חוזר מס' 8/16 שהוצא ביום 8.9.16 (להלן: "החוזר") אשר מטיל חובה לחסן את העובדים בתחומם של בתי החולים (להלן: "חובת החיסון").

ג' חוזר מס' 8/16 מיום 8.9.16 מצורף כנספח ג'.

11. מסעיף א' לפרק הכללי של החוזר, נלמד בבירור מהי מטרתו של החוזר, שכן נרשם בו במפורש כי:

"תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי מערכת הבריאות עלולים עקב עיסוקם להדבק ממטופליהם במחוללי מחלות מדבקות קשות. הם גם עלולים להדביק במחוללים אלו את מטופליהם. לכן קובע משרד הבריאות שעליהם להיות מחוסנים נגד המחלות הקשות החשובות אשר נגדן קיים חיסון בטוח ויעיל."

12. דומה כי כל מילה מיותרת.

13. בהמשך לכך, בפרק 3 של החוזר שכותרתו הינה "הגדרות", סעיף 3.6 מגדיר את המונח "עובדי מערכת הבריאות":

3.6 עובדי מערכת הבריאות": "עובדי בריאות" ו"עובדי מינהל במערכת הבריאות".

3.6.1 "עובד בריאות": עובד במערכת הבריאות, (תושב המדינה או תייר), העובד בתשלום או בהתנדבות, כולל עובד קבלן ורופא עצמאי, שהנו בעל מקצוע בריאות כמפורט להלן, העשוי לבוא במגע פיסי עם חולים או עם נוזלי גופם או עם הפרשותיהם באחד או יותר מאתרי מערכת הבריאות. אתרים אלו הם: בתי חולים כלליים, בתי חולים סיעודיים, מרכזים לבריאות הנפש, מכונים, מכבסות, מעבדות, מרפאות הקהילה, תחנות טיפת חלב, שירות הבריאות לתלמיד ואמבולנסים. מקצועות הבריאות הם: סיעוד, סיוע לאחות, רפואה, רפואת שיניים, סיעות לרופאי שיניים, רוקחות, שיננות, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, הפרעות בתקשורת, טכנאות הדמיה, תזונה, ביו טכנולוגיה רפואית, מעבדות רפואית, רפואת חירום (פרמדיקים) ומקצועות אחרים אותם יגדיר מנכ"ל משרד הבריאות. כן מוגדרים כ"עובדי בריאות" (לעניין תכנית החיסונים בלבד) תועמלנים רפואיים ועובדי מינהל המבצעים תפקידים אשר חושפים אותם למגע קרוב עם מטופלים או עם הפרשותיהם למשל: עובדי מינהל העוסקים בשינוע חולים או בדיקות מעבדה ותועמלנים רפואיים העוסקים בציד פולשני ובציוד חדרי ניתוח. תכנית חיסון תועמלנים רפואיים אלו הנה "תכנית הבסיס" של חיסון עובדי הבריאות, אך ללא תבחין טוברקולין.

3.6.2 "עובד מינהל במערכת הבריאות": עובד במערכת הבריאות, תושב המדינה או תייר, העובד בתשלום או בהתנדבות כולל **עובד קבלן, העלול להדבק ממטופלים במחלות העוברות דרך האוויר**. בקבוצה זו נכללים, בין היתר, מזכירות רפואיות המקבלות קהל במרפאות או עובדות במחלקות האשפוז, **עובדים סוציאליים, מורים, וכן רוב התועמלנים הרפואיים ועובדי התחזוקה** פרט לאלו המוזכרים בסעיף 3.6.1. מזכירות של הנהלות מוסדות הבריאות אינן נכללות בהגדרה זו.

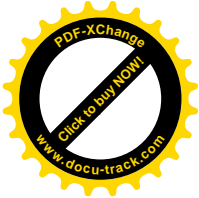
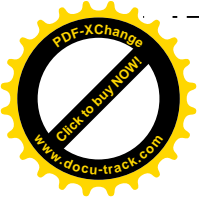
14. המבקשים יטענו, כי יש לראות את עובדי שטראוס (או כל חברה אחרת המפעילה דוכני מזון בבית חולים) כ"עובדי קבלן", באשר שטראוס מספקת לבתי החולים **שירותי הסעדה** למטופליהם ולבאים בהם, **קבלן משנה ועל פי הסכם שנערך בין הצדדים**.

ודוק סעיף 20 להסכם הפעלת הקפיטריה בשטחי המשיב הפורמאלי 1 (להלן: "איכילוב") (שהינו חלק בלתי נפרד ממסמכי המכרז אותו הנפיקה מדינת ישראל ואשר קרוב לוודאי זהה או דומה להסכמים של כלל בתי החולים - נספח יג' להלן), אף קובע במפורש כי: **"מוצהר ומוסכם בזאת בין הצדדים כי היחסים בין המזמין לבין הספק יהיו יחסים של מזמין שירותים וקבלן עצמאי..."**

15. יתר על כן. גם אם יאמר כי העובדים אינם בבחינת "עובדי מינהל במערכת הבריאות" כהגדרתם לעיל, פרק 4.1 לחוזר שהינו **החלק האופרטיבי של החוזר קובע במפורש את מי החובה לחסן** ובכלל זה קובע במפורש כי:

חובת מעסיק עובדים במערכת הבריאות לפעול על פי חוזר זה לחסן את העובדים שהוא מעסיק. חובה זו מתייחסת **לכל העובדים המועסקים במסגרתו, כולל עובדי קבלן או ספקים חיצוניים הפועלים בתחומיו**, כגון "האגודה למען שירותי בריאות הציבור", עובדי תאגידי הבריאות ומתנדבים.

16. המבקשים יטענו, כי מן האמור לעיל עולה, כי לכל הפחות ניתן לראות את העובדים כעובדים של **האו כ"ספקים חיצוניים "הפועלים בתחומיו" של בית החולים, אשר חלה על בית החולים חובה חד משמעית לחסנם**.

17. זאת ועוד. על מנת להסיר ספק ספיקא בדבר תחולת חובת החיסון על העובדים ובכלל זה על כוונתו של מנכ"ל משרד הבריאות בהתקינו את החוזר, יוסיפו המבקשים ויטענו כדלקמן.

18. כפי שעוד יפורט להלן, עובר להגשת הבקשה, המבקשים פנו במכתבים לכל בתי החולים המשיבים בדן והעמידו אותם על אחריותם לבריאות העובדים ועל החובה לחסנם (אך נענו בשלילה). ברם, בנוסף לפניית למשיבים, ביום 3.11.16 נעשתה פנייה דומה גם למשיב לבית החולים איכילוב (במישרין אל מנהלו, פרופסור רוני גמזו), שהחשוב לענייננו הוא, כי ביום 16.11.16 השיב איכילוב במכתבו, במסגרתו, לאחר שניסה להתנער מאחריות, בסופו של דבר, הלכה למעשה, אישש את הטענות בדבר החובה לחסן העובדים ובתוך כך אף הטעים:

"מעבר לאמור לעיל, אציין כי לאור הוראות משרד הבריאות, פועל ביה"ח להחלל בביקוח על יישום חובת החיסון על עובדי ספקי השירות עימם הוא מתקשר בהסכמים".

19. לאור דבריו אלה של איכילוב, המבקשים נמנעו מלצרפו ואת אחת הבעלים שלו (המשיבה הפורמלית 2 - עיריית תל אביב) כמשיבים מן המניין, תוך שהמבקשים שומרים על זכותם לצרפם להליך, במידה והמשיבים הפורמאליים ימנעו מלאשר את כוונתם למלא אחר חובת החיסון (שהינה הסעד העיקרי המבוקש בדן) גם בפני בית משפט נכבד זה /או ימנעו מלקבל על עצמם גם את קיום הסעדים הנוספים המבוקשים בבקשה.

ד' מכתבם של המבקשים לאיכילוב מיום 3.11.16 מצורף כנספח ד'.

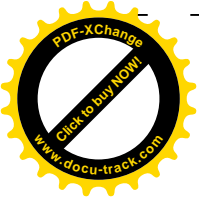
ה' מכתבו של איכילוב מיום 16.11.16 מצורף כנספח ה'.

20. החשוב ביותר לענייננו הוא, כי לא זאת בלבד שתשובתו של איכילוב, לכשעצמה, מחזקת את טענות המבקשים באשר לחובת חיסון העובדים על פי החוזר, כי אם שבנסיבות המקרה תשובה זו מהווה ראיה מוחצת וחד משמעית באשר לכוונתו של מתקין החוזר, מנכ"ל משרד הבריאות, שכן מי שהביא את חובת החיסון לעולם ומי שהתקין את החוזר במתכוונתו ובנוסחו הנוכחיים, הינו פרופסור רוני גמזו – מנכ"ל משרד הבריאות דאז ומנכ"ל איכילוב דהיום.

21. ודוק, ראשיתם של דברים הינו חוזר מס' 13/09 מיום 5.3.09. חוזר זה הונפק על ידי פרופסור אבי ישראלי והגדיר את המונח "עובד בריאות" באופן מצומצם יחסית (סעיף 3.7 לאותו חוזר).

22. לאחר מכן, ביום 16.11.11 הונפק על ידי פרופסור גמזו חוזר מס' 28/11 אשר לא זאת בלבד שהבהיר במפורש כי: "חוזר זה מרחיב לכלל עובדי הבריאות את חוזר מנכ"ל מספר 13/09 מיום 5.3.09 על חיסון עובדי בריאות חדשים ועובדי בריאות ותיקים....", ובתוך כך הוסיף לו סעיפים רבים, אלא שהוא אף הרחיב בצורה ניכרת את הגדרת המונח "עובד בריאות" (העומדת עד היום), כמו גם שהוסיף את סעיף 4.1 (שגם הוא עומד עד היום), המטיל במפורש את החובה לחסן את עובדי הקבלן והספקים החיצוניים הפועלים בתחומם של בתי החולים.

23. בהמשך, הנפיק פרופסור גמזו גם את חוזר מס' 06309713 מיום 4.3.13 אשר זהה או כמעט זהה לחוזר שהונפק לפניו וגם זהה או כמעט זהה לחוזר הנוכחי והעדכני (שהונפק על ידי משה בר סימן טוב).

- ו' חוזר מס' 13/09 מיום 5.3.09 (ללא נספחיו) מצורף כנספח ו'.
- ז' חוזר מס' 28/11 מיום 16.11.11 (ללא נספחיו) מצורף כנספח ז'.
- ח' חוזר מס' 06309713 מיום 4.3.13 (ללא נספחיו) מצורף כנספח ח'.

24. המבקשים יטענו, כי מהשתלשלות העניינים "ומגלגוליו" השונים של החוזר המתוארים לעיל נלמד, כי מי "שברא" את חובת החיסון במתכונתה הנוכחית הינו פרופסור גמזו, וממילא ברור כי חזקה על פרופסור גמזו כי הוא ידע היטב למה התכוון ובכלל זה מבין היטב מהי גדרה ומהותה של חובת החיסון אותה הביא לעולם.

משכך, ומשהודיע פרופסור גמזו, "בכובעו" זהיום כמנכ"ל איכילוב כי קיימת חובת חיסון לגביהם של העובדים, חזקה כי זו גם כוונת מתקין החוזר.

25. זו אף זו. ככל שיש ספק ספיקא בדבר "כוונת" מתקין החוזר ומשרד הבריאות, גם עמוד אתר האינטרנט של משרד הבריאות שכותרתו הינה "חיסונים לעובדי מערכת הבריאות" מבהיר במפורש כי:

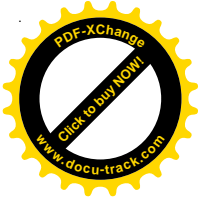
קבלת החיסון (הדגש במקור) - החיסונים ינתנו על-ידי המעסיק ובמימונו. מחובת המעסיק לפעול לחיסון עובדי מערכת הבריאות שהוא מעסיק. חובה זו מתייחסת לכל העובדים המועסקים במסגרתו, כולל עובדי קבלן או ספקים חיצוניים הפועלים בתחומיו, כגון "האגודה למען שירותי בריאות הציבור" עובדי תאגידי הבריאות ומתנדבים.

ט' תדפיס העמוד מאתר האינטרנט של משרד הבריאות מצורף כנספח ט'.

26. המבקשים יטענו, כי גם מדברים אלה נלמד כי לשיטתו של משרד הבריאות חובת החיסון חלה גם על עובדי קבלן ועל עובדי הספקים החיצוניים, וממילא חלה גם על העובדים בדרך, אשר יפועלים בתחומיו של בית החולים.

27. המבקשים יטענו עוד, כי מבלי לגרוע מן האמור לעיל, הרי שבנוסף ללשון החוזר ובנוסף לכוונת מתקין החוזר כפי שנלמדת מתשובתו של איכילוב ומאתר משרד הבריאות, גם מהבחינה המעשית וגם מפרשנות מהותית – תכליתית של החוזר, ברור שאין שום הבדל רלוונטי ואין שום סיבה להבחין, בין העובדים בדרך לבין "עובדים סוציאליים", "ימורים", "תועמלנים רפואיים", "עובדי תחזוקה", עובדי "האגודה למען שירותי בריאות הציבור", עובדי "תאגידי הבריאות" וכן "מתנדבים", אשר נזכרים בחוזר בפירוש ולדוגמא, שכן כולם שוהים דרך קבע בבתי החולים ומספקים לו /או לציבור העושה בו שימוש שירותים מסוגים שונים שאינם רפואיים. ודוק, בדומה לאותם סוגי עובדים שמוכאים כדוגמאות בחוזר, העובדים בדרך חשופים, לכל הפחות באותה מידה (בלשון המעטה של המעטה), למגע עם המטופלים, לאוויר אותו הם נושמים, למגע ידיהם ולהפרשותיהם, כך שברור שגם אין שום הצדקה עניינית להבחין בינם לבין עובדים אחרים ולהפלותם לרעה.

גם ההיפך נכון באותה בדיוק: גם המטופלים חשופים לסכנת הידבקות מהעובדים בדיוק (גם בלשון המעטה של המעטה), כפי שהם חשופים לה בהקשרם של עובדים אחרים הפועלים בתחומם של בתי החולים.

28. יתר על כן ומבלי לגרוע מן האמור בדבר חובת החיסון על פי החוזר, יוסיפו המבקשים ויטענו, כי בנוסף להפרתם של המשיבים את הוראות חוזרי משרד הבריאות, הרי שגם ללא שום קשר להוראות החוזרים, בהימנעותם מלחסן את העובדים ו/או ליתן בידם כל אמצעי הגנה ו/או אפילו הדרכה מינימלית כיצד עליהם לנהוג על מנת לצמצם את הסכנה הגלומה בעבודתם (שאינה יכולה להיות שנויה במחלוקת), מבצעים המשיבים עוולות נוספות כלפי העובדים, על פי דינים נוספים ובכלל זה וכפי שיבואר להלן, הפרת חובת תום הלב, רשלנות והפרות של חובות חקוקות מהתחום הבריאות והבטיחות התעסוקתית.

הצדדים:

29. המבקש 1 הינו אזרח ותושב ישראל ומתגורר בכתובת שבכותרת והינו בן 21 שנה. ביום 11.2.13 החל המבקש 1 לעבוד אצל ועבור שטראוס בדוכני המזון אותם הפעילה בבית החולים איכילוב, וזאת עד ליום 23.8.15 שבו נסתיימו יחסי העבודה בין הצדדים בשל גיוסו של המבקש 1 לצה"ל, לאחר שהתנדב לשירות עקב העובדה כי הוא אובחן כחולה בסכרת נעורים ולפיכך קיבל פטור מגיוס.

י" מכתב סיום ההעסקה מיום 19.11.15 מצורף כנספח י'.

30. המבקש 2 הינו אזרח ותושב ישראל ומתגורר בכתובת שבכותרת והינו בן 79 שנה.

31. המשיבים 1-2 (להלן: "שיבא" ו- "הלל יפה") הינם בתי חולים שבבעלותה של המשיבה 3 (מדינת ישראל - להלן: "מדינת ישראל").

32. המשיב 4 (להלן: "מאיר") הינו בית חולים שבבעלותה של קופת חולים כללית (המשיבה 5 - להלן: "כללית").

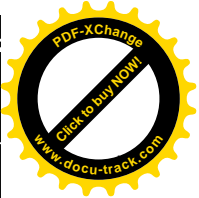
33. המשיבה 6 (להלן: "מכבי") הינה קופת חולים המפעילה מרכזים רפואיים ברחבי הארץ.

34. המשיבה 7, כאמור, הינה חברת שטראוס המפעילה בבתי החולים דוכני מזון.

35. המשיב הפורמאלי 1 (איכילוב) הינו בית חולים שבבעלות משותפת של המשיבה הפורמאלית 2 (עיריית תל אביב) ושל מדינת ישראל, ושני המשיבים הפורמאליים כאמור, צורפו להליך דן ככאלה בלבד, עקב הודעתו של איכילוב, עובר להגשת התובענה ולאחר פניית המבקשים אליו, כי בכוונתו לפעול ולאכוף את חיסון העובדים - שהינו הסעד העיקרי המבוקש בדנן.

ברם וכאמור, ככל שמי מהמשיבים הפורמאליים ימנע מלהתחייב כאמור גם בפני בית המשפט הנכבד במסגרת ההליך דנן ובכלל זה ימנע מלהתחייב גם לקבל על עצמו את קיום הסעדים הנוספים המבוקשים בדנן, שומרים המבקשים על זכותם לצרפם להליך כמשיבים לכל דבר ועניין.

36. בתחומיהם של כל בתי החולים (כולל מכבי) פועלים מספר עסקים המשרתים את מטופלי ובאי בית החולים, ובכלל זה פועלים בתחומם דוכני מזון ושתייה אותם מפעילה חברת שטראוס (וגם חברות אחרות), באמצעות עובדיה כאמור.

למיטב הבנתם של המבקשים, ההתקשרות בין שטראוס (או כל חברה אחרת) לבין בתי החולים, נעשית לאחר מכרז אותו עורכים בתי החולים, ובאמצעות הסכם שנחתם בין הצדדים לאחר מכך.

37. במסגרת עבודתו של המבקש 1 אצל ועבור שטראוס בבית החולים איכילוב, הרי שלא זאת בלבד שחלק מדוכני המזון ממוקמים ממש בתוך מחלקות האשפוז /או בחדרי המיון (!!!) על כל המשמעות והסכנה האינהרנטית הגלומה בכך, אלא שבמסגרת עבודתו השוטפת, השגרתית והיום יומית, הוא גם בא במגע אינטנסיבי עם המטופלים, ובכלל זה היה חשוף לאוויר אותו הם פולטים, הגיש להם מזון ושתייה, מסר וקיבל מהם כלי אוכל (כגון מפיות, כוסות, סכו"ם ועוד), שטרות, מטבעות, כרטיסי אשראי וחפצים שונים נוספים, כך שגם היה חשוף למגע ידיהם הישיר /או לחפצים שנגעו בהם ועוד.

זו אף זו. במסגרת עבודתו, המבקש 1 אף פינה את שאריות המזון של המטופלים ובתוך כך אף היה חשוף להפרשות גופם!

38. חשוב להדגיש, כי הגם שמעסיקתו הישירה של המבקש 1 הייתה שטראוס, בפועל המבקש היה גם תחת פיקוחו ומרותו של בית החולים אשר מעת לעת נציגיו נתנו למבקש 1 (כמו לכל העובדים) הוראות שונות שאותן על המבקש 1 היה לבצע (כגון ניקיון ושמירה על הסדר).

39. לא למותר להוסיף, כי המבקש 1 אובחן כחולה בסכרת נעורים אשר במהותה מחלישה את המערכת החיסונית שלו, באופן שמגדיל והגדיל בשיעור משמעותי את פוטנציאל ההידבקות שלו במחלות שונות, כך שהסכנה שבעבודתו בבית החולים הייתה חמורה ובעלת פוטנציאל פוגעני, על אחת כמה וכמה.

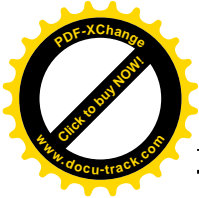
זו אף זו. בשל מחלתו של המבקש 1 כאמור, הוא נאלץ לקבל טיפולים רפואיים באינטנסיביות ובתדירות רבה, ובמסגרת זו במהלך השנים האחרונות הוא ביקר פעמים רבות בבית החולים שיבא (כמו שהוא גם עשוי לבקר בעתיד גם בבתי חולים אחרים), באופן המביא לכלל מסקנה כי המבקש 1 חשוף /או צפוי להיות חשוף לסכנת הידבקות גם בנוגעו כמטופל בבתי החולים.

יא' תיעוד רפואי לדוגמא מצורף כנספח יא'.

40. המבקש 1 הינו גם חבר בקופת החולים "מכבי", וכפועל יוצא מכך קרוב לוודאי שביקר /או שהוא עשוי לבקר בעתיד במרכזים הרפואיים של מכבי שבהם מפעילה שטראוס (או כל חברה אחרת), דוכנים למכר מזון.

יב' כרטיס קופת החולים של המבקש 1 מצורף כנספח יב'.

41. ואולם על אף כל האמור לעיל בדבר טיב ואופן עבודתו של המבקש 1, לא זאת בלבד שהמשיבים לא חיסנו את המבקש 1 כפי חובתם על פי חוזר המנכ"ל ועל פי חובתם על פי דינים נוספים (כפי שעוד יפורט להלן), כי אם שגם לאורך כל תקופת עבודתו של המבקש 1 ולרבות במסגרת הסכם העבודה (שאינו ברשותו של המבקש 1), שום גורם לא העמיד אותו (ולמיטב ידיעתו גם את חבריו לעבודה) על הסכנה הגלומה בעבודה בבית חולים, לא נתן בידו אמצעי זהירות כזה או אחר

(אפילו לא חומר לחיטוי הידיים או כפפות!), לא הדריך אותו כיצד עליו לנהוג על מנת לצמצם את הסכנה, ולמותר לציין כי גם שלא העמיד אותו על חובתו של בית החולים /או שטראוס לחסנו.

42. יתר על כן. מעיון במסמכי המכרז אותו הנפיקה מדינת ישראל לעניין הפעלת שירותי הקפיטריה בבית החולים איכילוב (מכרז שנסגר ביום 5.7.15 ושלמיטב ידיעתו של המבקש 1 זכתה בו חברה שאינה שטראוס) ואשר קרוב לוודאי זהה /או דומה במהותו גם למכרזים המונפקים בהקשרם של כל בתי החולים שבבעלות המדינה (וכך גם מהסכם ההתקשרות המצורף כנספח למכרז) עולה, **כי אין בהם כל התייחסות להכרח שבהגנה על בריאות העובדים ובוודאי שגם אין בהם כל התייחסות לחובת החיסון.**

ודוק, כל שיש בהם הינן הוראות כלליות הנוגעות להיגיינת העובדים אשר מטרתן הינה לשמור על כללי תברואה על מנת שלא לפגוע **באיכות המזון.**

כפי שעוד יפורט להלן, הגם שיש בהם התייחסות לחובתו של המפעיל את דוכני המזון למלא אחר דינים שונים מתחום הבריאות והבטיחות התעסוקתית, בפועל דינים אלה לא קויימו, לא על ידי שטראוס ולא על ידי בית החולים איכילוב (אשר למצער נמנע מלאכפס).

יג' מסמכי המכרז להפעלת שירותי הקפיטריה בבית החולים איכילוב מצורפים כנספח יג'.

43. יאמר, כי מעיון במסמכי המכרז (ולרבות בהסכם ההתקשרות) אותו הנפיקה קופת חולים כללית לעניין הפעלת הקפיטריה במרכז הרפואי גהה שככל הנראה זהים או דומים במהותם למסמכים הנוגעים לבתי חולים אחרים שבבעלותה עולה, כי למעט אמירה כללית בסעיף 9.3 להסכם כי על המפעיל לעמוד בדרישות התברואה של העירייה ומשרד הבריאות, גם בהם **אין כל התייחסות להכרח שבהגנה על בריאות העובדים** (לא עלה בידי המבקשים לאתר מסמכי מכרז של קופת החולים מכבי).

יד' מסמכי המכרז להפעלת שירותי הקפיטריה בבית החולים גהה מצורפים כנספח יד'.

44. כאמור, המבקש 2 הינו בן 79 שנה. דא עקא, שעקב גילו ומצבו הבריאותי של המבקש 2, מעת לעת הוא נזקק ולמרבה הצער גם עשוי להיזקק בעתיד, לשירותים רפואיים שונים אצל מי מהמשיבים.

ודוק, במסגרת זו ובין היתר, בחודש פברואר 2016 אושפז המבקש 2 בבית החולים שיבא למשך כשבוע ימים בשל כאבים במפרקיו.

טו' התייעוד הרפואי מצורף כנספח טו'.

45. גם המבקש 2 הינו גם חבר בקופת החולים "מכבי", וכפועל יוצא מכך קרוב לוודאי שביקר /או שהוא עשוי לבקר בעתיד במרכזים הרפואיים של מכבי שבהם מפעילה שטראוס (או כל חברה אחרת), דוכנים לממכר מזון.

טז' כרטיס קופת החולים של המבקש 2 מצורף כנספח טז'.

46. בעת שהייתו בשיבא, מעת לעת רכש המבקש 2 מוצרי מזון מדוכני המזון אותם מפעילה שטראוס בבית החולים ובכלל זה שתייה קרה וחמה, כריכים, מוצרי מזון שונים וחטיפים.

47. במסגרת זו ובדיוק כמו המבקש 1 אך מן הצד השני, המבקש 2 בא במגע אינטנסיבי עם עובדיה של שטראוס, ובכלל זה היה חשוף לאוויר אותו פולטים העובדים, קיבל מהם אוכל ושתייה, קיבל ומסר להם בחזרה כלי אוכל (כגון מפיות, סכו"ם, כוסות וכו') שטרות, מטבעות, כרטיסי אשראי וחפצים שונים נוספים, כך שגם היה חשוף למגע ידיהם הישיר ו/או לחפצים שהעובדים נגעו בהם ועוד.

יאמר, כי האמור לעיל הובא למעלה מן הצורך, שכן גם אם המבקש 2 לא היה רוכש דבר מדוכני המזון, די בכך שאחד משותפיו לחדר האשפוז/מחלקה/מטופל אחר בבית החולים היה עושה כן על מנת להעמיד את המבקש 2 בסכנת הדבקות ממנו.

אך ברור, כי כך גם צפויים להיות פני הדברים, באם חלילה יהא על המבקש 2 בעתיד לקבל שירותים רפואיים ממי מבתי החולים.

48. כפי שנאמר לעיל, עסקין במעגל בלתי נגמר של פוטנציאל להדבקות והדבקות חוזרות בין עובדי שטראוס ובין מטופלי בתי החולים, בין מטופלי בתי החולים שבאו במגע עם עובדים שטראוס ובין מטופלים אחרים ולבין העובדים, בין העובדים לבין עצמם, בין מטופלים שבאו במגע עם מטופלים שבאו במגע עם העובדים לבין מטופלים נוספים, ועוד וכהנה וכהנה אין סוף מעגלים וסדרות הנדסיות אין סופיות, אשר תוצאתם הינה נזקים הומניים וכלכליים, אישיים ומשקיים.

למרות פנייה מוקדמת, בתי החולים ושטראוס מתנערים מאחריותם לבריאות העובדים, הלקוחות והמטופלים ומסרבים לחסן העובדים:

49. לאחר שנודע למבקשים על הימנעותם של בתי החולים ושטראוס מלפעול בהתאם להוראות החוזרים ואף ללא שום קשר לחוזרים, וכפועל יוצא עמדו על הסכנה שנחשפו אליה כתוצאה מכך וגם עשויים להיחשף אליה בעתיד, חשו המבקשים כי בתי החולים ושטראוס מעלו ומועלים באמונם, שכן הם ציפו והאמינו כי בתי החולים ושטראוס עושים ככל שביכולתם על מנת לדאוג לבריאותם, ולבטח עושים ככל שיכולתם על מנת למנוע את הנזקים אשר עשויים לבוא ממש מקרבם.

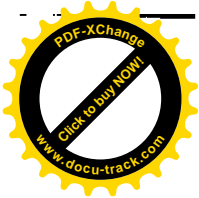
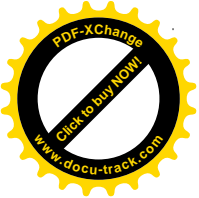
50. לפיכך, ביום 3.11.16 פנו מי מהמבקשים אל בתי החולים במכתביהם (שמוענו במישרין למנהליהם), העמידו אותם על חובתם לדאוג לבריאות העובדים ועל הפרתם את חובת החיסון וביקשו את התייחסותם לדבר.

לא למותר להוסיף, כי במכתבים אלה, הועמדו בתי החולים גם על כך כי בהפרתם את חובותיהם כלפי העובדים, בתי החולים גם חוסכים מעצמם את עלויות החיסון באופן שגם מייצר להם רווח כלכלי פסול.

יז' מכתביהם של המבקשים אל בתי החולים מיום 3.11.16 מצורפים כנספח יז'.

51. פנייה דומה נעשתה גם אל שטראוס במסגרתה היא הועמדה, בין היתר, על אחריותה כמעסיקתם של העובדים לדאוג לבריאותם ולרווחתם, ובוודאי שלכל הפחות לידעם בדבר הסכנות הכרוכות בעבודה בבית חולים.

יח' המכתב לשטראוס מיום 17.11.16 מצורף כנספח יח'.

52. דא עקא, שעל אף הפניות, כל בתי החולים כאחד (למעט בית החולים "מאיר" אשר התעלם מהפניה), הגם שהבהירו כי הם פועלים בהתאם להוראות החוזר וכי אלה מחייבות אותם, התנערו מאחריותם לבריאות העובדים ובתוך כך טענו כי אין להם כל חובה לחסן את העובדים.

כך למשל, טען שיבא במכתבו מיום 9.11.16, בין היתר, כי: **"...עובדי עסקים חיצוניים כדוגמת חברת שטראוס קפה אינם נכללים בהגדרתם "עובדי בריאות" גם לפי הפרשנות המרחיבה ביותר.....עובדי עסקים חיצוניים כדוגמת חברת שטראוס קפה אינם נכללים בהגדרה."**

כך למשל, טען הלל יפה במכתבו מיום 24.11.16, בין היתר, כי: **"...עובדי מערכת הבריאות הינם עובדים העוסקים בפעילות רפואית פולשנית ו/או מי שנותן שירות ליד ובסמוך למיטת המטופל או במרפאות....עובדי בית הקפה, בעל ההרשאה לפעול בשטח בית החולים, אינם נמנים על "עובדי מערכת הבריאות"..."**

כך למשל, טענה מכבי במכתבה מיום 12.12.16, בין היתר, כי: **"...החוזר איננו (הקו התחתון במקור) – ואנו בטוחים כי זו גם לא הייתה מטרתו של מנכ"ל משרד הבריאות בפרסום החוזר – כולל בתוכו זכיינים וחברות מסחריות הפועלות בשטחי מוסד הבריאות ומקיימות פעילות מסחרית ועסקית של ממכר לבאי המוסד...."**

יט' תשובותיהם של שיבא, הלל יפה ומכבי מצורפת כנספח יט'.

53. לא למותר להוסיף כי לעניין מימון עלות החיסונים והחיסכון/הרווח שנוצר לבתי החולים כתוצאה מאי קיום חובותיהם, שיבא והלל יפה התעלמו לגמרי מהעניין, ואילו מכבי התנערה מחובתה לממן את החיסונים וטענה כי זו חלה על מעסיקיהם הישירים של העובדים. קרי: על שטראוס.

54. שטראוס מצידה, ביום 11.12.16 השיבה במכתבה, במסגרתו התנערה לגמרי מאחריותה לבריאות העובדים ומחובתה לחסנם, וממילא התנערה גם מחובתה לנהוג בהירות המתבקשת והמתחייבת, בהגינות ובתום לב כלפי לקוחותיה ועובדיה.

כ' מכתבה של שטראוס מיום 11.12.16 מצורף כנספח כ'.

55. מכאן הבקשה.

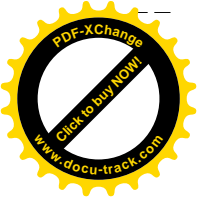
טענות המבקשים:

התובענה ראויה לידון כייצוגית:

התובענה נסמכת על פרט 1 ו – 6 שבתוספת:

56. סעיף 3 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי ניתן להגיש תובענה ייצוגית לפי פרט המופיע בתוספת השנייה לחוק.

57. המבקשים יטענו, כי המבקש 1 וכלל מטופלי בתי החולים הינם **"לקוח"** של בתי החולים ו/או של שטראוס שהינם ה-**יעוסיק**". ודוק, בתי החולים גובים כספים ממטופליהם, בין באמצעות קופות החולים ובין במישרין וכך גם מערכת היחסים בין שטראוס לקונים ממנה מוצרים בדוכני המזון אותם היא מפעילה. לפיכך, יש תחולה לפרט 1 בענייננו.

58. ולעניין פרט 6 המוגדר:

תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע; לענין זה, "גורם המפגע", "מפגע סביבתי" – כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים.

59. חוק מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) תשנ"ב-1992 (להלן: "חוק מפגעים סביבתיים"), מגדיר את המונח "מפגע סביבתי" כדלקמן:

"מפגע סביבתי" – זיהום אוויר, רעש, ריח, זיהום מים, זיהום מי-ים, זיהום על ידי פסולת, זיהום על ידי חומרים מסוכנים, זיהום על ידי קרינה, פגיעה בסביבה החופית, מפגע אסבסט, והכל כשהם בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון עסק או לכל היתר או רשיון אחר, או שיש בהם פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממש לאדם; לענין זה "תכנית" – כהגדרתה בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965;

60. המבקשים יטענו, כי מקום בו אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי החיידקים, הזיהומים והמזיקים הקיימים בבתי החולים/במטופלים/בעובדים הינם בבחינת "זיהום אוויר" ו/או "חומרים מסוכנים" שנגרמים עקב הפרת הוראות החוזר והוראות דין נוספות שיפורטו להלן ו/או שבודאי שיש בהם כדי להיות בבחינת "פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממש לאדם", אין זאת אלא שבמפגע סביבתי עסקינן.

61. ודוק, סעיף 2 לחוק מפגעים סביבתיים מגדיר כי "הגורם המפגע" הינו:

2. (א) לבקשת מי שנפגע או עלול להיפגע ממפגע סביבתי או לבקשת גוף או עמותה כאמור בסעיף 6, רשאי בית משפט לתת צו המורה למי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי (להלן – גורם המפגע), לעשות אחד או יותר מאלה:

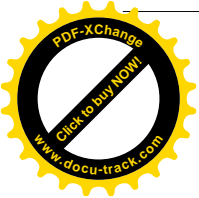
- (1) להימנע מהמעשה הגורם או העומד לגרום למפגע הסביבתי, או להפסיק לעשותו;
- (2) לתקן את המעוות או להחזיר את המצב לקדמותו עובר להיווצרות המפגע הסביבתי (להלן – תיקון המעוות);
- (3) לעשות ככל הדרוש כדי למנוע הישנותו של המפגע הסביבתי.

(ב) "מעשה" – לרבות מחדל.

62. המבקשים יטענו, כי מן האמור לעיל עולה כי יש לראות את בתי החולים ו/או את שטראוס יכגורם מפגע", שכן במחדלם (כאמור בסעיף 2 (ב) לעיל) מלשמור על בריאותם של העובדים ו/או לחסן את העובדים והפיכתם למדביקי סביבתם במחלות, הם גורמים למפגע סביבתי.

63. המבקשים יטענו, כי משנמצא כי בהימנעותם של בתי החולים ו/או שטראוס מלדאוג לבריאותם של העובדים ו/או לחסן את העובדים הם גורמים למפגע סביבתי, ומשנמצא כי הינם בבחינת גורם מפגע כהגדרת מונחים אלה בחוק מפגעים סביבתיים כאמור, יש לראות את התובענה ככזו המוגשת על יסוד פרט 6 לחוק:

"כמו בענין פרט 1 לתוספת, גם בעניינם של מפגעים סביבתיים, מאפשר החוק לתבוע בתובענה ייצוגית בכל עילה, ובלבד שזו תהיה קשורה למפגע סביבתי,

ותופנה נגד גורם המפגע, כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים: **"...מאפשר החוק החדש לתבוע בתובענה ייצוגית בכל עילה ובלבד שתהיה קשורה למפגע סביבתי ותופנה נגד גורם המפגע, כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים. עילת התביעה אינה מוגבלת, והיא כוללת אף את עוולת הרשלנות והפרת חובה חקוקה מכוח פקודת הנזיקין [נוסח חדש]. יש לשים לב לכך שהגדרתו של מפגע סביבתי בחוק למניעת מפגעים סביבתיים הנה רחבה וכוללת בין היתר תביעות בגין זיהום אוויר, מים, רעש, קרינה ופגיעה בסביבה החופית" (אלון קלמנט, קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006, הפרקליט מ"ט תשס"ז).**

תצ (י-ם) 25015-10-10 **גבי דאוס נ' סיטיפס בע"מ** (פורסם בנבו, 11.05.2011)

עילת תביעה אישית:

64. סעיף 4 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי מי שיש לו עילת תביעה אישית רשאי להגיש תובענה ייצוגית. המבקשים יטענו, כי יש בידיהם מספר עילות תביעה כנגד המשיבים כמפורט להלן.

הפרת חובות חקוקות לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש):

65. כאמור, בתי החולים ושראוס **מסרבים לחסן העובדים**, נמנעים מליתן להם **אמצעי הגנה כלשהם** ואף מגדילים **ומסתירים** מפניהם את הסכנה הגלומה בעבודה בבית חולים.

66. סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע כי:

"מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

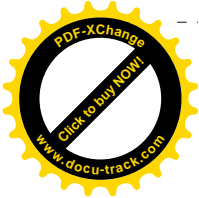
לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני".

67. פקודת הפרשנות (נוסח חדש) מגדירה את המונח **"חיקוק"** כדלקמן:

"חיקוק" – כל חוק וכל תקנה בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה; אולם מקום שהמלה "חיקוק" באה בפקודה או בתקנה שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו;

68. בהמשך לכך מגדירה הפקודה את המונח **"תקנה"**:

"תקנה" – **תקנה, כלל, חוק עזר, מנשר, אכרזה, צו, הוראה, הודעה, מודעה, או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחריה, מכוח חוק, או מכוח אקט של הפרלמנט הבריטי או מכוח דבר-המלך-במועצה, לרבות צו, הוראה, הודעה, מודעה או מסמך אחר שניתנו על יסוד תקנה, כלל או**

חוק עזר כאמור; אולם מקום שהמלה "תקנה" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו;

69. המבקשים יטענו, כי יש לראות את החוזר "כתקנה" ולפיכך "חיקוק", בהיות החוזר יצו, הוראה, הודעה, מחעה, או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל, כשהדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו מתשובותיהם של בתי החולים לעיל נלמד כי הם אינם חולקים על כך כי הוראות החוזר מחייבות אותם.

70. זאת ועוד. סעיפים 2-3 לתקנות תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט-1999 (להלן: "תקנות הפיקוח") קובעים:

"מסירת מידע בדבר סיכונים

2. מחזיק במקום עבודה ימסור לעובד במקום העבודה מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד, וכן ימסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחים של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום.

הדרכת עובדים

3. (א) מחזיק במקום עבודה יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן: הדרכה), באמצעות בעל מקצוע מתאים ויוודא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף; מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור, בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

(ב) מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

(ג) הדרכה למנהלי עבודה ולעובדי תחזוקה תינתן באמצעות המוסד לבטיחות ולגיהות או מוסד או אדם אחר שאישר לכך מפקח עבודה ראשי.

71. ודוק, סעיף 1 לתקנות האמורות מגדיר:

"מחזיק במקום העבודה" - כל אחד מאלה:

(1) המעביד;

(2) במפעל - הבעל או התופש כמפורט בסעיפים 219 עד 221 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970;

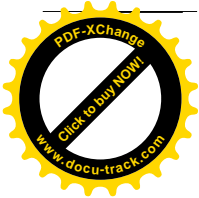
(3) בעל מקום העבודה;

(4) המנהל בפועל את מקום העבודה;

(5) מי שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה;

(6) המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד;

72. המבקשים יטענו, כי בדגן יש לראות הן את שטראוס והן את בתי החולים כ"מחזיק במקום עבודה" באשר שטראוס הינה מעבידתם של העובדים ובתי החולים הינם בעלי מקום העבודה /או מי שבהשגחתם או בפיקוחם פועל מקום העבודה, כשהדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו עובדים נתונים גם לפיקוחם ומרותם של בתי החולים:

"גם מחוקק המשנה הטיל אחריות על מחזיק במקום העבודה ולאו דווקא על המעביד, והדבר בא לידי ביטוי בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999, הקובעות בסעיף 2: "מחזיק במקום עבודה ימסור לעובד במקום העבודה מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד, וכן ימסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחים של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום".

ע"א (מחוזי חיפה) 2898/04 אריה שרותי כוח אדם בע"מ נ' צמנטכל הנדסה ויזום הצפון בע"מ (פורסם בנבו, 29.11.2005)

73. ודוק, תקנה 10 (א) לתקנות הפיקוח אף קובעת במפורש:

לא יועסק עובד במקום עבודה, אלא אם כן ניתנה לו הדרכה כאמור בתקנות אלה וסופקו לו אמצעי המיגון הנדרשים.

74. המבקשים יטענו, כי בהימנעותם של המשיבים מלפעול בהתאם להוראות החוזר כמו גם בהימנעותם מלהדריך את העובדים ולהעמידם על הסכנות הכרוכות בעבודתם בבתי החולים (וגם בהפרתם את כל ההוראות, הרישומים והפרוצדורות הנוספים הנזכרים בתקנות הפיקוח), וכמובן שבהעסקתם את העובדים חרף כל אלה, יש כדי לקיים את כל יסודות העוולה כפי שהותוו בהלכה הפסוקה:

א. **אי קיום חובה על פי חיקוק**: בתי החולים ושטראוס אינם פועלים בהתאם לחוזר ובהתאם לתקנות הפיקוח ששניהם חיקוקים שאינם חלק מפקודת הנייקין.

ב. **החובה החקוקה נועדה לטובת/הגנת הנפגע**: מטרת תקנות הפיקוח הינה להגן על בריאות העובדים. כמו כן וכפי שנלמד בבירור מהחוזר, מטרתו הינה להגן על בריאותם של העובדים בבתי החולים, על המטופלים ועל כל המבקרים בהם.

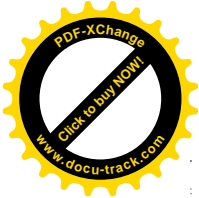
ג. **הנזק הוא מהסוג אליו התכוון החיקוק**: מטרת תקנות הפיקוח הינה למנוע נזק בריאותי לעובדים. כמו כן, כפי שנלמד בבירור מהחוזר, צמצום הסכנה שבהידבקות במחלות והנזקים הנלווים לכך הינם הרציונלים העומדים בבסיס החוזר, הן בהקשרם של העובדים והן בהקשרם של המטופלים.

ד. **הנזק נובע מהפרת החובה החקוקה**: בשל העסקת העובדים תוך הפרת תקנות הפיקוח גדל הנזק ופוטנציאל הנזק שנגרם לעובדים כתוצאה מחוסר מודעותם לסכנות. גם בשל הפרת חובת החיסון, גדלה סכנת ההידבקות ולפיכך גדל גם הנזק ופוטנציאל הנזק.

וראו לעניין זה:

"כמו כן, על פי תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999, על המחזיק במקום עבודה למסור לעובד מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום והוראות עדכניות באשר לתהליכי עבודה. יש ליתן הדרכה באשר למניעת סיכונים, באמצעות בעל מקצוע מתאים, שיוודא שכל עובד הבין את הסיכונים ושהוא בקיא דיו בנושא ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים להם הוא חשוף, לפחות פעם בשנה (תקנה 3 לתקנות הנ"ל). על מעביד להכשיר נאמני בטיחות

ולדאוג להם להכשרה מתאימה (תקנה 4) ולהחזיק פנקס הדרכה (תקנה 6).
 78. הנתבעת לא הציגה רישומים כלשהם של הדרכה מסודרת שעברו עובדיה, אם בכלל. התובע העיד שיהודה, מנהל העבודה של הנתבעת, "אמר בכללי איך לעבוד" (עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 21-27). אין בכך כדי להוכיח שהועברה לתובע ההדרכה מתאימה אודות הסיכונים שבמכונה עצמה. אותו מנהל עבודה כלל לא הובא לעדות. עדותו של מנהלו הישיר של התובע מר וינוקור בעניין זה (עמ' 114 לפרוטוקול, שורות 1-5) הייתה קצרה ותמציתית, ואין בה כדי להוכיח קיום האמור התקנות. **הפרת הוראות אלו היא הפרת סעיף 63 לפקודת הנזיקין וגם משום כך אני קובע שהנתבעת עוולה כלפי התובע.**"

ת"א (מחוזי חי') 51632-11-14 **אטאלי דגפאו נ' שת"מ חיפה בע"מ** (פורסם בנבו, 28.06.2016)

עוד ראו:

"לא למותר לציין, כי לא אחת נקבע גם, **שהחקיקה בעניין בטיחות בעבודה, כגון פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל-1970, וחיקוקי המשנה הרבים שתוקנו מכוחה, מהווים חיקוקים, אשר לפי פירושם הנכון נועדו לטובתם ולהגנתם של עובדים. לפיכך, הפרתם של חיקוקים אלה, בהתקיים יתר התנאים הקבועים בסעיף 63 לפקודת הנזיקין, [נוסח חדש], מהווה עוולה של הפרת חובה חקוקה** (ראה: ע"א 663/88 הנ"ל; ע"א 7130/01 סולל בונה בניין ותשתית בע"מ ואח' נ' תנעמי, פ"ד נח(1) 1)."

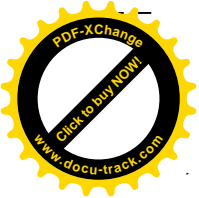
ת"א (מחוזי י-ם) 4270/02 **עזבון המנוח צ.ב.י. ז"ל נ' ישראלייזר רעים שותפות** (פורסם בנבו, 21.03.2007)

75. לא למותר להוסיף בהקשר זה, כי למרות שבסעיף 19.1 להסכם ההתקשרות בין מפעיל דוכני המזון לבין איכילוב (נספח יג' לעיל), קיימת הוראה מפורשת המחייבת את המפעיל לקיים את הוראותיהם של חוקים שונים ואת התקנות שהותקנו מכוחם, ולמרות שחוק ארגון הפיקוח על העבודה הינו אחד מהחוקים הנזכרים שם, בפועל, כאמור, הוראות תקנות הפיקוח לא קויימו ואינן מקויימות, לא על ידי שטראוס ולא על ידי איכילוב, אשר אפילו נמנע מלאכפך (ואת מבלי לגרוע מחובתם **האישית** של איכילוב וכלל בתי החולים למלא אחר הוראות תקנות הפיקוח בעצמם והם אינם יכולים להתנער מהן).

רשלנות על פי פקודת הנזיקין (נוסח חדש):

76. המבקשים יטענו, כי בהימנעותם של בתי החולים ושטראוס מלפעול בהתאם להוראות החוזרים, יש לראותם כמי שפועלים ברשלנות כהגדרת מונח זה בפקודת הנזיקין (נוסח חדש) (להלן: "פקודת הנזיקין"), שכן הפרתם/אי אכיפתם האחד על משנהו את הוראות החוזר הינה התנהגות בלתי סבירה בעליל.

77. המבקשים יוסיפו ויטענו, כי מבלי לגרוע מן האמור בדבר חובת החיסון על פי החוזר, על בתי החולים ועל שטראוס לחסן את העובדים ולמצער ליתן בידם **אמצעי זהירות מינימליים (כגון חומר לחיטוי ידיים, כפפות מתאימות או כל אמצעי מיגון אחר) ו/או הדרכה מינימלית ומשנמצא כי הם נמנעים מלעשות כן, יש לראותם כמי שמתרשלים כלפי העובדים, שכן בנסיבות המתוארות**

לעיל ובשים לב לטיב ומידת וטיב האינטרקציה של העובדים עם מטופלי בית החולים, בתי חולים סבירים ו/או מעסיקה סבירה היו זואגים לבריאותם של העובדים ומחסנים אותם ו/או נותנים בידיהם אמצעי זהירות כלשהם ו/או מדריכים אותם כיצד עליהם לנהוג על מנת לצמצם הסכנה.

המבקשים יוסיפו ויטענו, כי הדברים מקבלי משנה תוקף מקום בו עסקינן בסיכון שאינו נגלה אל העין:

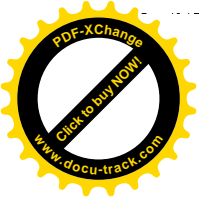
"ההלכה היא, כי מעביד חב חובת זהירות מושגית כלפי עובדו. נקבע, כי "הלכה קבועה ונטועה היא, שמעביד חב חובת זהירות לעובדיו - שמא ייפגעו במהלך עבודתם - וחובה כל כוללת זו נחלקת לחובות משנה, ובהן החובה להנהיג שיטת עבודה אשר תשמור עליהם [על העובדים] מפני סיכונים ותקלות אשר אדם סביר עשוי וחיוב לצפותם מראש'... כך אף באשר למניעת סכנות מן העובד, ולהעמדתו של עובד על קיומן של סכנות קיימות..." (ע"א 371/90 סובחי נ' רכבת ישראל, פ"ד מז(3) 345, 349, מפי כבוד השופט חשין). ב-ע"א 663/88 שירזיאן יהודה נ' לבידי אשקלון בע"מ, פ"ד מז(3) 225, אמר השופט בך את הדברים הבאים, כי "...קיימת חובה כללית וגורפת מצד המעביד לנקוט את כלל האמצעים הסבירים כדי לוודא שעובדיו יוכלו לבצע את עבודתם בתנאי בטיחות אופטימאליים. אך שותף גם אני לדעה, כי מהותם ומידתם של אותם אמצעי זהירות משתנות לאור טיבו, שכיחותו וחומרתו של הסיכון, שהמעביד מודע לו או חייב להיות מודע לו. כך, אם המדובר בסיכונים גלויים לעין, שאינם יוצאי דופן במיוחד, הרי ייתכן ומספיק להזהיר את העובד בפניהם ולהדריך אותו לגבי אופן מניעתם. אם הסיכון חמור יותר, או נסתר יותר או בלתי רגיל, הרי במקביל גוברים מידתם, גיוונם ותחכומם של אמצעי הזהירות שמעביד סביר חייב לנקוט בהם. לשון אחר: אמצעי הזהירות הסבירים הינם פונקציה של אופיו יוצא הדופן של הסיכון, של מידת הסיכון, ושל מידת הסכנה לשלומם ולבריאותם של העובד הנובעת מאותו סיכון אם אכן יתממש... ההבחנה בין סיכון "רגיל" לסיכון "שאינו רגיל" משתנה מעניין לעניין על פי נסיבותיו" (בעמ' 229-230).

ת"א (מחוזי י-ם) 4270/02 עזבון המנוח צ.ב.ג. ז"ל נ' ישראל ייזר רעים שותפות (פורסם בנבו, 21.03.2007)

עוד ראו:

"דומה, כי יש בכך גם משום הפרת החובה המוטלת על המעביד בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999 (להלן: תקנות מסירת מידע) "למסור לעובד במקום העבודה מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד..." (תקנה 2 לתקנות מסירת מידע). בוארון לא נהג כמצוות תקנות מסירת מידע – לא מסר מידע בדבר הסיכונים במקום ולא קיים כל הדרכה בנושא מניעת סיכונים והגנה מפניהם (תקנה 3א) לתקנות מסירת מידע). כאמור, הוא הפקיד את עבודת הקידוח בידיהם של אופיר ושל התובע ושלח אותם להתמודד עם הסיכונים באתר בעצמם. בכך הפר בוארון את חובת הזהירות שהוא חב כלפי עובדו, התובע, ועוול כלפיו ברשלנות."

ת"א (מחוזי י-ם) 9107-07 זן פסקו נ' זנייה סיבוס חברה לבנין בע"מ (פורסם בנבו, 09.01.2012)

בנוסף ראו:

"כל מקום, כבר נקבע בפסיקה, כי "מהמסקנה שלא מתקיימים יחסי עובד-מעביד בין הצדדים לא נובעת, בהכרח, המסקנה שלא קיימת חובת זהירות בין צד למשנהו" (ראו ע"א 4114/90 בן שושן נ' כריכיה קואפרטיבית, פד"י מח(1), 415, 423; וכן ע"א 7130/01 סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי, פד"י נח(1), 1, 17. כך מחוקק המשנה הטיל אחריות על מחזיק במקום העבודה ולא דווקא על המעביד, והדבר בא לידי ביטוי בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999, הקובעות בסעיף 2:

ת"א (מחוזי י-ם) 6057/04 עזבון המנוח גנדי לק ז"ל נ' א. ארנסון בע"מ (פורסם בנבו, 14.12.2010)

כמו כן ראו:

"הלכה היא, שעל המעביד חובה כללית לדאוג למקום עבודה בטוח ומתן ההדרכה למניעת סיכון לעובד: "העובד, הבא להוציא לחמו במקום העבודה, זכאי למקום עבודה בטוח והוא נותן אמונו במעביד, בעל השליטה על מקום העבודה, שיספק לו תנאי בטיחות והדרכה סבירים הנדרשים לביצוע העבודה. המעביד, והאחראי במקום העבודה מטעמו, חייב להבטיח כי מקום העבודה יהא כזה שיבטיח את שלומם של העובדים על מנת שעובד שהגיע למקום העבודה בבקרו של יום כשגופו שלם, ייצא את מקום העבודה בערבו של היום במצב זהה." (ע"א 8133/03 עודד יצחק נ' לוטם שיווק בע"מ ואח' פ"ד נט(3), 66, עמ' 76-77 (2004))."

ת"א (מחוזי י-ם) 6057/04 עזבון המנוח גנדי לק ז"ל נ' א. ארנסון בע"מ (פורסם בנבו, 14.12.2010)

כן ראו:

"בע"א 246/72 מנשה נ' דרומנו, פ"ד כז(1), 712, ביטא בית המשפט העליון את ההלכה במילים אלה: "חובת הזהירות הכללית המוטלת על כל אדם ביחס לרעהו הנמצא בתחום השפעתו, מחייבת מעביד לנקוט אמצעי זהירות סבירים לשם מניעת חזק גוף לעובדו במהלך הרגיל של עבודתו.... לגבי מקום העבודה, גם אם איננו בחזקתו או בשליטתו של המעביד כי אם בידי מישהו אחר, פירושה המעשי של החובה הוא שעליו לנקוט אמצעי זהירות סבירים כדי להגן על עובדו מפני סיכונים שהוא יודע או צריך לדעת על קיומם בו. מעביד השולח את עובדיו לעבוד בחצרים של אחר אינו יכול להתנער מכל אחריות לבטיחות החצרים ולתנאי העבודה בהם. לעולם מוטלת עליו חובה עליונה, לנקוט אמצעי זהירות סבירים כדי שלא לחשוף את עובדיו לסיכונים מיותרים הניתנים למניעה. מה ייחשב לנקיטת אמצעי זהירות סבירים תלוי בכל נסיבות העניין והוא משתנה ממקרה למקרה..."

ת"א (מחוזי י-ם) 6057/04 עזבון המנוח גנדי לק ז"ל נ' א. ארנסון בע"מ (פורסם בנבו, 14.12.2010)

78. המבקשים יטענו, כי סירובם של בתי החולים ושראוס לחסן את העובדים ו/או לקחת אחריות על בריאותם בכל דרך אחרת גם לאחר הפנייה המוקדמת אליהם, הינה לא פחות מרשלנות רבתי.

הפרת חובת תום הלב:

79. המבקשים יטענו, כי בהתנערותם של בתי החולים ושראוס מאחריותם לבריאותם של העובדים ובכלל זה בהימנעותם מלחסן את העובדים (אף ללא קשר לחוזר) ו/או ליתן בידם כל אמצעי מיגון אחר ו/או להדריכם כיצד לצמצם את הסכנה, הם מפירים את **חובתם החוזית והכללית לנהוג בתום לב** עם העובדים ועם לקוחותיהם, ולמותר לציין כי **הסתרתם את הסכנות מפני העובדים, מהווה הפרת חובת תום הלב, על אחת כמה וכמה.**

גם מטופלי בתי החולים וגם העובדים מצפים מבתי החולים ומשראוס כי יפעלו על מנת לצמצם את הסכנה שבביקור/בעבודה בתחומם/ברכישת מוצרים מהם, ולבטח מצפים מהם לקיים את הוראות הדין והחוזר:

"לבסוף, סעיף 39 לחוק החוזים עשוי להטיל על בעלי החוזה חובות נוספות, שזכרן אינו בא בחוזה עצמו, אך המתבקשות מהצורך להביא להגשמת החוזה בדרך מקובלת ובתום-לב (ראה: ע"א 636/78, 636/78). חובות אלה יכול שיהיו חובות נלוות, כגון חובת השמירה, ויכול שיהיו אף חובות עצמאיות, כגון חובת גילוי ומסירת ידיעות וחשבונות או חובת הדרכה באשר לשימוש בנכס (ראה: ז' צלטנר, דיני חוזים של מדינת ישראל (אבוקה, תשל"ד) 222). יש המנסים לראות בחובות אלה תניות מכללא בחוזה (ראה: ע"א 338/73 [7]), אך דומה כי לאור גישתו של חוק החוזים, הקובע כי חובות אלה מקורן בדין, שוב אין לנו צורך בקונסטרוקציה זו בעניין שלפנינו".

בג"צ 59/80, שירותי תחבורה ציבוריים באר-שבע בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים, נבו.

עשיית עושר ולא במשפט:

80. להבנתם של המבקשים, סעיף 4.3 א' לחוזר מטיל את חובת מימון החיסונים על בתי החולים:

המעסיק חייב לממן את מתן החיסונים (הדגש במקור), בין אם הם ינתנו ישירות ע"י המעסיק עצמו ובין אם ע"י גורם אחר, וזאת כחלק בלתי נפרד מחובתו ואחריותו לדאוג לבטיחות המטופלים והעובדים.

81. יאמר, כי מעמדת מכבי נלמד, כי לשיטתה חובת מימון החיסונים חלה על שטראוס.

82. כך או אחרת, ברור כי הן בתי החולים והן שטראוס מפיקים רווח כלכלי מהימנעותם מלמלא אחר הוראות הדין ו/או חובת החיסון, באשר הם חוסכים מעצמם את עלויות החיסון ואת עלויות הפעולות אותן עליהם לבצע על מנת לצמצם את הסכנה כפי חובתם על פי הוראות הדין וההלכה הפסוקה (שטראוס חוסכת גם בעלויות כוח אדם שכן ברי כי אילו הייתה מעמידה את עובדיה על הסכנה שבעבודתם היה עליה לשלם להם תמורה נוספת בגינה).

83. המבקשים יטענו, כי אין להותיר רווח פסול זה בידיהם של בתי החולים ושל שטראוס, כי אם שיש לחייבם להשיבו (וכפי שיבוקש להלן – רק להפסיק להפיקו), בהתאם לסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979.

התביעה מעוררת שאלות מהותיות משותפות של משפט ועובדה:

84. סעיף 4 (א) וסעיף 8 (א) 1 לחוק תובענות ייצוגיות קובעים, כי על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תתקבל, יש להראות כי בין המבקש לבין הקבוצה המיוצגת קיימות שאלות מהותיות משותפות של עובדה ומשפט.

85. המבקשים יטענו, כי במקרה דנן אין כל ספק כי גם תנאי זה מתקיים, היות ועסקינן בהוראות דין, בחוזר ובנסיבות עבודה הרלוונטיים לכל העובדים ולכל מטופלי ובאי בתי החולים, כמו גם במדיניות מוצהרת של בתי החולים ושל שטראוס לעניין התנערותם מאחריות לבריאות העובדים ובכלל זה סירובם לחסן העובדים.

86. כך, בדנן בית המשפט הנכבד יתבקש להכריע האם על בתי החולים ושטראוס להדריך את העובדים בדבר הסכנה הגלומה בעבודה בבתי חולים ובאיזה אופן, האם עליהם ליתן בידיהם אמצעי זהירות כלשהם והאם חלה עליהם חובה לחסנם.

87. המבקשים יטענו, כי לאור העובדה שההכרעה בשאלות דלעיל נוגעת לכלל חברי הקבוצה והיות וקיימת זהות רבה בין המבקשים לבין כלל חברי הקבוצה אותם הם מבקשים לייצג, הן במישור העובדתי והן במישור המשפטי, מן הדין לקבוע כי גם תנאי זה מתקיים.

קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תוכרע לטובת חברי הקבוצה:

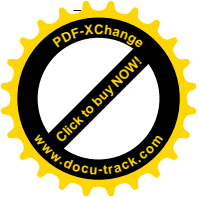
88. סעיף 8 א (1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי בקשה לאישור תובענה כייצוגית תתקבל באם ימצא בית המשפט הנכבד כי קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תתקבל.

89. המבקשים יטענו כי כמפורט לעיל, המשיבים כולם מפירים את הוראות הדין ואת הוראות החוזר, ולפיכך מן הדין לקבוע כי גם תנאי זה מתקיים.

תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת:

90. סעיף 8 א (2) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי יש להראות לבית המשפט הנכבד כי תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.

91. מטרתו של חוק תובענות ייצוגיות כפי שמוצאת מקומה, בין היתר, בסעיף 1 לחוק, הינה לאכוף את הדין. בדנן וכפי שעוד יבואר להלן, מטרתה היחידה של התובענה הינה לאכוף על בתי החולים ועל שטראוס את חובתם לדאוג לבריאות העובדים ובכלל זה את החובה לחסנם ו/או ליתן בידם אמצעי זהירות אחרים ולמצער להדריכם בדבר הסכנות הגלומות בעבודתם, בהתאם לצפיותם הסבירה של העובדים ושל מטופלי בתי החולים.

המבקשים יטענו כי בדנו עסקינן בתובענה בעלת חשיבות ציבורית רמת מעלה העוסקת בדיני נפשות של ממש והנוגעת לרובם ככולם של תושבי המדינה.

92. המבקשים יטענו, כי בענייננו עסקינן בקבוצות גדולות מאוד (מאות עובדי שטראוס ומיליוני המטופלים והמבקרים בבתי החולים) שזהותם אינה ידועה למבקשים.

93. יתר על כן, במקרה דנן עסקינן בנזק שנגרם לכל חבר קבוצה שנראה כי לא ניתן לכמתו (ולמעשה בחלקו גם טרם התרחש) וממילא אין כל כדאיות כלכלית להגיש בגינו תובענה רגילה, כך שגם מטעם זה ראוי לברר התובענה כייצוגית, מה גם שאם וכלל שיוגשו תובענות כאמור, יגרום הדבר לריבוי התדייניות באותם עניינים שגם את זאת נועד החוק למנוע.

94. כמבואר לעיל, התובענה אינה מצריכה לערוך בירור ספציפי לגבי כל אחד מחברי הקבוצה בנפרד, שכן מסכת העובדתית זהה לגבי כולם, היות ומתכונת העבודה של עובדי שטראוס בבתי החולים זהה בכולם ומדובר באותן הוראות דין רלוונטיות לכולם.

קיימת אפשרות סבירה כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב:

95. המבקשים וב"כ נכונים להשקיע מזמנם וממרחם על מנת לנהל את ההליך בדרך הולמת ולטובת חברי הקבוצה.

96. קיימת חפיפה מוחלטת בין האינטרס של המבקשים לבין האינטרס של כלל חברי הקבוצה, באופן שהצלחת המבקשים בתובענה משמעותה הצלחת חברי הקבוצה.

97. אין כל ספק כי התובענה, המבוססת על מספר עילות, הוגשה בתום לב על ידי המבקשים וכל זאת אף בשים לב לכך שעובר להגשת התובענה הם פנו אל בתי החולים אך הושבו ריקם.

הגדרת הקבוצה:

98. הסמכות להגדיר את חברי הקבוצה נתונה לבית המשפט הנכבד בהתאם לסעיף 10 (א) לחוק תובענות ייצוגיות.

99. ברם, המבקשים מציעים כי הקבוצה תוגדר באופן הבא:

כל מטופלי ובאי בתי החולים (לרבות כל בתי החולים ו/או המרכזים רפואיים שבבעלותם ו/או בניהולם ו/או בשליטתם של מי מהמשיבים) לתקופה שמיום מיום 16.11.11 ועד בכלל.

וכן:

כל עובדי שטראוס (או עובדי כל חברה אחרת) העובדים בתחום בתי החולים המשיבים (וכן בתי חולים ו/או מרכזיים רפואיים אחרים) בדוכני המזון הפועלים בהם, מיום 16.11.11 ועד בכלל.

100. לחילופין, מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את הקבוצות באופן אחר בהתאם לשיקול דעתו, והמבקשים ובי"כ נוטלים על עצמם לייצג כל קבוצה אחרת ו/או מצומצמת שתוגדר.

הסעדים הנתבעים:

101. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא תחת ידו צווי עשה כדלקמן:

א. צו המופנה למשיבים, המורה להם לחסן את עובדי שטראוס (בהווה ובעתיד) ו/או את עובדי את כל חברה אחרת המפעילה/תפעיל בתחומם דוכני מזון ו/או לאכופ האחד כלפי משנהו את חובת החיסון.

המבקשים יטענו, כי על פי הוראות החוזר ולחילופין מן הטעם המהותי, יש לחסן את העובדים בהתאם "לתכנית הבסיס" אשר לפי החוזר הינה: "חיסון נגד מחלות העוברות דרך האוויר ונגד מחלות העוברות במגע. התכנית מיועדת לעובדי מערכת הבריאות העלולים להיחשף לחולים ולהפרשותיהם, ולתלמידים הלומדים מקצועות אלה (להלן: "תכנית הבסיס")"

ב. צו המופנה למשיבים, המורה להם ליתן בידי העובדים אמצעי זהירות על מנת לצמצם את הסכנה שבעבודתם ובכלל זה חומרי חיטוי ו/או כפפות ו/או כל אמצעי אחר מתאים.

ג. צו המופנה למשיבים, המורה להם להעמיד את העובדים על הסכנה הגלומה בעבודה בבית חולים ועל הדרכים לצמצמה, והכל באופן, בתדירות ועל פי הפרוצדורות הקבועים בתקנות הפיקוח.

ד. צו המופנה לבתי החולים, המורה להם כי במסגרת המכרזים וההסכמים אותם הם עורכים עם החברות המפעילות בתחומיהם דוכני מזון, תהיינה הוראות המסדירות בין הצדדים את האחריות לבריאות העובדים ובכלל זה חיסונם, מתן אמצעי זהירות והדרכה מתאימים.

יאמר, כי באשר לכל הצווים המבוקשים לעיל, הרי שבהקשרן של מדינת ישראל וקופת חולים כללית, מבוקש להחילם על כל בתי החולים ו/או המרכזים הרפואיים שבבעלותן ו/או בניהולן ו/או בשליטתן, ולא רק על בתי החולים המשיבים בדנן.

ה. להוציא תחת ידו כל צו מתאים אחר הנחוץ בנסיבות העניין לשם עשיית צדק, והנחוץ לשמירה על בריאותם של העובדים, ציבור המטופלים והמבקרים בבתי החולים.

102. יהא זה מן הדין ומן הצדק להורות כמבוקש.

אסף כהן, עו"ד
בי"כ המבקשים